

Prædiken til 2. søndag i advent

Matt. 25,1-13

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:

Jesus sagde: Da skal Himmeriget ligne ti brudepiger, som tog deres lamper og gik ud for at møde brudgommen. Fem af dem var tåbelige, og fem var kloge. De tåbelige tog deres lamper med, men ikke olie. De kloge tog både deres lamper med og olie i deres kander. Da brudgommen lod vente på sig, blev de alle sammen døsige og faldt i søvn. Men ved midnat lød råbet: Brudgommen kommer, gå ud og mød ham! Da vågnede alle pigerne og gjorde deres lamper i stand. Og de tåbelige sagde til de kloge: Giv os noget af jeres olie, for vore lamper går ud. Men de kloge svarede: Nej, der er ikke nok til både os og jer. Gå hellere hen til købmanden og køb selv. Men da de var gået hen for at købe, kom brudgommen, og de, der var rede, gik med ham ind i bryllupssalen, og døren blev lukket. Siden kom også de andre piger og sagde: Herre, herre, luk os ind! Men han svarede: Sandelig siger jeg jer, jeg kender jer ikke. Våg derfor, for I kender hverken dagen eller timen.

Matthæusevangeliet 25,1-13

Det knager i verden! Polerne smelter, byggeri falder sammen, og olien slipper op. Nogle mener, at apokalypsen er nær, eller at vi gennemløber Egyptens 10 plager på ny. Evangelisten Matthæus kaster os heldigvis tilbage på egen menneskelige visdom: Hvis man har glemt at hælde olie på lamperne, så bliver der mørkt. På samme måde med et hus som er bygget på sand frem for på en klippe; når det stormer, styrter det i havet (Mat. 7, 24f). Men dagens tekst er ikke kun god pragmatik og logik; den er og har gennem tiden været forargelig for mange. Hvordan kan nogle mennesker blive udelukket fra det gode selskab med Jesus, blot fordi de lidt dumt og distræt har glemt at købe olie til lampen? Hvilket hårdhjertethed. Er det sådan en kristendom, vi prædiker?

Bag dagens fortælling ligger et ældgammelt billede, nemlig *bryllupsbilledet* som er en allegori på troen. Brylluppet skal stå mellem Jesus som brudgom og menigheden/disciplene som hans brud. Straks skifter fortællingens forargelige del betydning for os: "Tåbelige piger" er med andre ord mennesker, som har svigtet Guds ord. Mens "kloge piger" har holdt fast. Og det er Ordet, som fører til, at mennesket gør Guds vilje, dvs. olien må sættes lig med barmhjertigheds- eller kærlighedsgerninger, idet den troende – som gode træer – gør gode frugter (Mat. 7, 17). Allerede i Bjergprædikenen har Jesus gjort ambitionen med disciplene helt klar: "I er verdens lys. En by, der ligger på et bjerg, kan ikke skjules." (Mat. 5, 14), som i et ekko af Det gamle Testamente: "Retfærdiges lys bryde frem, gudløses lampe går ud" (jf. Ordspr. 13, 9)

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 798, 125 årgang
December 2023
ISSN 0901-2214

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk

Hvis altså olien er et billede på menneskers kærlighedsgerninger, så er olie hverken noget, som man dumt og distraet kan forglemme sig med, eller noget man kan være strategisk omkring i form af at indkøbe ekstra olie ind og sælge videre til de dumme mennesker. På samme måde som man på dommedagen ikke bare kan hive en masse medbragte frugter frem fra lommerne og lade dem tælle for kærlighedsgerninger. Frugterne er nemlig ikke løse, men de sidder fast på os! Frugterne (og olien) er vores egen konkrete handlinger mod vores næste i konkrete situationer. Set i dét lys bliver det svært af have ondt af de dumme piger. For ganske vist har de taget deres lamper med til mødet med brudgommen, dvs. måske erklærer de højt og helligt: ”vi er da både døbt og konfirmeret” – eller i det civile sprog: ”vi mener det virkelig godt!” Og der er ingen ende på hvad de lover. Men det er desværre altid tomme tonder, som buldrer mest. Og lampen er tydeligvis tom for oile. Hvad gør de så, da brudgommen kommer? ”Giv os noget af jeres olie, for vore lamper går ud!”, siger de. Ja selvfølgelig forsøger de at slå plad af de kloge pigers olie – de er med andre ord plattenslagere. De unge i dag kalder det ”bull-shitting”. Uanset ordet ved vi nok, hvad der er tale om. Nemlig at nogle har svigtet, da de skulle holde fast. De kluges pigers svar har man i traditionen siden kirkefaderen Augustin tolket som et ironisk svar. De siger jo: ”Nej, der er ikke nok til både os og jer. Gå hellere hen til købmanden og køb selv.” De kluge sender de dumme hen til købmanden, men netop i det øjeblik de er gået, kommer jo brudgommen – og vi hører ikke om det videre resultat af de dumme pigers ”redningsforsøg”. Vi hører blot, at da de endelig kommer tilbage, er døren ind til bryllupsalen lukket.

Har vi ikke alle prøvet at stå foran sådan en stor egetræsport, som kort tid forinden, vi selv kom, er blevet godt og grundigt stænget i? Hvem bebrejder man mest i den situation? De andre som kom ind? Nej. Sig selv. Man kan så forsøge sig med lidt patos a la ”Herre, Herre, luk os ind!” Men som vi allerede ved fra Mathæus 7, 22. (”Herre, Herre! Har vi ikke

profeteret i dit navn?), så plejer dén formel ikke at virke. Og vi ved det godt. Vi ved det fra vores egne forhold, som går i stykker. Fra arbejdspladsen, når der venter en opsigelse, eller fra klaverlæreren, som ryster på hovedet den 4. gang, som vi ikke har forberedt os. Jesus er dog alligevel så stor, at han stikker hovedet ud og giver en sidste advarsel: ”Sandelig siger jeg jer, jeg kender jer ikke. Våg derfor, for I kender hverken dagen eller timen”. Nej, han kender dem ikke, for de ville ikke kende ham. Kun ved at våge, kunne de opnå hans venskab, ja endda hans kærlighed, ligesom de kloge piger.

Samtidig må det indrømmes, at også de kloge piger døde hen!? Dette spiller blandt andet, hvordan man (forgæves) afventede Jesu ”andet komme”, dvs. dagen og timen, hvor Guds rige endegyldigt og fuldstændigt skulle åbenbares. Derfor er fortællingen om de kloge og dumme piger jo en lignelse om Himmeriget. Forud for denne åbenbarelse vil følge en række tegn og en voldsom trængselstid, hvorefter Jesus skal komme og dømme levende og døde, som det udfoldes i teksten om ”Verdensdommen” (Mat. 25, 31f), der står i forlængelse af dagens tekst, og som vi bekender det i trosbekendelsen. Derfor kan den søvn som alle piger falder i også opfattes som ”dødens søvn”. Mens det forrige kapitel tager sig af, hvad der vil ske med de overlevende ved menneskesønnens komme, gælder det altså i vores tekst ”de hensøvede”. Konsekvensen af ikke at tro er dog ikke blevet mindre for mennesket, blot fordi det tilfældigvis er gået hen og dø. I kristendommen overgår troen døden.

Teksterne om Jesu andet komme er lagt ind i adventstiden, som dermed ikke bare kigger fremad mod Jesu ”første komme”, men også frem mod hans andet komme. Man kunne også sige det sådan, at de kloge piger ikke er på *forhånd* udvalgte. Også de falder i søvn. Forskellen til de dumme piger er, at de kloge selv lader ”som om” brudgommen allerede er kommet. De forestiller sig altså levende (troende) bryllupsfesten og gommen, og derfor forbereder de deres olie. Selvom han dog slet ikke er kommet end-

nu! Det er en temmelig svær øvelse. Det med at blive ved med at gøre sig umage og tro.

Kan vi selv tro i apokalyptiske tider, hvor verdens olie slipper op, og polerne smelter? Eller er det måske netop i denne tid, at vores opgave bliver helt klar for os: at Gud og mennesker ikke kender os på vores smukke klæder eller slanke skikkelse eller bunker af aktiviteter, men alene på om vi har olie på vores egen lampe. Om vi skinner for andre mennesker. At være ”verdens lys” kan lyde som en overdreven smiger, som konfirmander fniser af, men i virkeligheden er det en lidelsesfuld opgave for livet. Vi har kun os selv og hinanden til at påminde os: du skal skinne for andre, det er det som var meningen fra begyndelsen af!

Det er præcis det samme som Jesus mener, når han siger: ”Alt hvad I har gjort mod mine mindste brødre, det har I gjort mod mig” (Mat. 25, 40). Med andre ord er ikke blot brudens, men også gommens skikkelse mindre væsentlig. Vi ved aldrig hvem vi næste gang møder Jesus i.

Amen

Anne Louise Nielsen

Sognepræst i Simon Peters Kirke, Amager

Salmer (Den Danske Salmebog):

Der er ikke valgt salmer til denne Søndagslæsning